

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 sierpnia 2016 r. R. S. wystąpił przeciwko (...) S. A. w W. o zasądzenie na jego rzecz kwoty 210.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną po śmierci ojca L. S. wraz z odsetkami liczonymi od dnia 4 maja 2013 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Powód podał, iż roszczenie wywodzi z wypadku drogowego z dnia 10 lutego 2009 r., w wyniku którego L. S. poniósł śmierć.

(pozew – k. 2-6)

Pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Wskazał jednocześnie, iż kwoty wypłacone w toku postępowania likwidacyjnego rekompensują krzywdę powoda.

(odpowiedź na pozew – k. 125-128)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Do wypadku, w wyniku którego śmierć poniósł L. S., doszło w dniu 10 lutego 2009 r. w G. przy ul. (...). Kierujący pojazdem marki R. (...), M. G., znajdując się w stanie nietrzeźwości, nie stosując się do zakazów prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonych przez Sąd, nie zachował należytej ostrożności, w konsekwencji tego potrafił rowerzystę – L. S., powodując u niego ciężkie obrażenia ciała w postaci krwiaka podpajęczynówkowego okolicy ciemieniowej lewej, obrzęku i przekrwienia mózgu, złamania kości sklepienia i podstawy czaszki. Sprawca nie udzielił poszkodowanemu pomocy. Zbiegł z miejsca wypadku. Sąd Rejonowy w Zgierzu wyrokiem z dnia 29 września 2009 r. w sprawie o sygn. akt II K 181/09 uznał sprawcę za winnego spowodowania wypadku, w którym śmierć poniósł L. S..

(okoliczności bezsporne, załączone akta szkodowe)

Na skutek obrażeń doznanych w wypadku L. S. zmarł w dniu 10 lutego 2009 r.

(kserokopia aktu zgonu – k. 8)

L. S. był ojcem powoda R. S..

(okoliczność bezsporna)

Przed śmiercią L. S. zamieszkiwał wraz z konkubiną w tej samej miejscowości, co jego syn R.. W chwili wypadku R. S. z powodzeniem prowadził działalność gospodarczą, miał żonę i dwóch synów – M. i B.. Powód był związany ze swoim ojcem. Często się spotykali, spędzali razem czas, wędkowali. Wszystkie uroczystości rodzinne i święta odbywały się przy udziale zmarłego. Ojciec pomagał synowi w remontach domu, służył radami i wsparciem w życiu codziennym. Uczestniczył w wychowywaniu wnuków.

Po śmierci ojca, R. S. wycofał się z życia rodzinnego, cały ciężar podejmowania decyzji spoczął na jego żonie. Zawiesił działalność gospodarczą, bo nie był w stanie pracować. Cierpiał na bezsenność, stał się nerwowy i wybuchowy a zarazem sprawiał wrażenie, że jest nieobecny myślami. Podjął leczenie psychiatryczne. R. S. często przebywał na cmentarzu przy grobie ojca.

W czasie poprzedzającym śmierć ojca, R. S. stracił matkę i brata. R. S. znajdował się w stanie o charakterze zaburzeń lękowo-przygnębiennych o wydźwięku neurotycznym, który związany był z całokształtem doświadczeń życiowych powoda. Cierpiał na zaburzenia nerwicowe przejawiające się nadmierną koncentracją na sobie i swoich przeżyciach, egocentryzmem, poczuciem niepokoju, lęku, przygnębienia, skłonnością do somatyzacji energii psychicznej, okresowo występującymi problemami z zasypianiem. Nadto przeżywał poczucie straty, żalu, pustki, tęsknoty, wystąpił spadek energii i chęci do działania, problemy z koncentracją uwagi. Doznania potęgowało wspomnienie zmarłego ojca, którego powód musiał zidentyfikować - raz na miejscu wypadku, - drugi w kostnicy.

(zeznania świadka M. S. – e-protokół, k. 149 v.-150, adnotacja 00:05:59, zeznania świadka J. M. – e-protokół, k. 150, adnotacja 00:16:06, zeznania świadka B. S. – e-protokół, k. 150, adnotacja 00:23:40, zeznania świadka J. S. – e-protokół, k. 150-150 v., adnotacja 00:33:48, zeznania świadka W. G. – e-protokół, k. 150 v. adnotacja 00:48:32, dokumentacja medyczna – k. 10-18, opinia biegłego psychologa – k. 162-163)

Aktualnie nasilenie powyżej wskazanych objawów jest niewielkie. R. S. powrócił do pracy zawodowej. Poprawy kondycji psychicznej powoda są jednak chwilowe.

(opinia biegłego psychologa – k. 162, zeznania świadka J. S. – e-protokół, k. 150 v., adnotacja 00:33:48)

Szkoda została zgłoszona pozwanemu (...) S.A. w W. pismem z dnia 20 marca 2013 r., obejmowała żądanie zwrotu kosztów pogrzebu ojca oraz zadośćuczynienia w kwocie 220.000 zł. Zgłoszenie szkody zostało pozwanemu doręczone w dniu 2 kwietnia 2013 r. Decyzją z dnia 16 maja 2013 r. pozwany uznał roszczenie o zwrot kosztów pogrzebu, natomiast roszczenie o zadośćuczynienie uznał za uzasadnione jedynie, co do kwoty 10.000 zł.

(pisma – k. 71-80)

Powyższe okoliczności nie były przedmiotem sporu. Stan faktyczny został ustalony w oparciu o niekwestionowane dowody. W zakresie stanu psychicznego powoda po śmierci ojca, Sąd oparł się na przeprowadzonym w sprawie dowodzie z opinii biegłego z zakresu psychologii, a także zeznaniach świadków. W ocenie Sądu opinia nie budziła wątpliwości, była spójna i logiczna, nadto w sposób wyczerpujący wyjaśniała wszelkie zagadnienia istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Zważywszy, iż zeznania świadków nie budziły wątpliwości, były spójne i wyczerpujące, nadto nie przeczyły w żadnej mierze wnioskowi zawartemu w opinii psychologicznej, Sąd oddalił wniosek strony pozwanej w przedmiocie uzupełnienia opinii biegłego psychologa. Strona pozwana postulowała o ustosunkowanie się biegłego psychologa w kwestii charakteru stanu psychicznego powoda oraz jego rokowań na przyszłość w zakresie tegoż stanu, jednocześnie strona powodowa wskazała na konieczność doprecyzowania oceny stanu psychologicznego powoda. W ocenie Sądu, rozważania w zakresie stanu psychicznego powoda pozostają bez znaczenia z punktu istotności niniejszego rozstrzygnięcia, bowiem z charakteru dochodzonego zadośćuczynienia wynika, iż powód doznał krzywdy w związku z zerwaniem więzi, jaką stanowiły jego relacje rodzinne ze zmarłym a nie doznanych uszczerbków w sferze psychicznej, wpływających na stan psychiczny powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione w części.

Zdarzeniem, z którego strona powodowa wywodziła swoje roszczenia, był wypadek komunikacyjny, do którego doszło w dniu 10 lutego 2009 r. w G.. Bezspornym było, iż sprawca wypadku objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na mocy umowy zawartej z pozwanym ubezpieczycielem. Ogólną podstawą odpowiedzialności sprawcy wypadku jest art. 415 k.c. w oparciu, o który kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Z art. 415 k.c. wynika, że przesłankami odpowiedzialności

odszkodowawczej na zasadzie winy są: zachowanie człowieka, szkoda oraz wina człowieka, którego zachowanie wyrządziło szkodę; przesłanki te uzupełniane są przez art. 361 k.c., w którym ustawodawca dodaje do nich adekwatny związek przyczynowy między zachowaniem sprawczym i naruszeniem dobra, z którego wynika szkoda.

W analizowanym stanie faktycznym bez wątplenia spełnione zostały przesłanki odpowiedzialności przewidziane przepisem art. 415 k.c. tj. wystąpienie szkody i istnienie związku przyczynowego pomiędzy zawinionym zachowaniem sprawcy wypadku a powstałą u powoda szkodą. Nie ulega wątpliwości, że w następstwie zachowania sprawcy /zdarzenie z 10 lutego 2009 r./ ojciec powoda poniósł śmierć. Wina sprawcy M. G. jest niewątpliwa, albowiem została przesądzona prawomocnym wyrokiem karnym skazującym. Wydanie prawomocnego wyroku skazującego ma kluczowe znaczenie w niniejszej sprawie ze względu na związanie sądu cywilnego ustaleniami poczynionymi w postępowaniu karnym, co do popełnienia przestępstwa, zgodnie z dyspozycją art. 11 k.p.c. Istota związania polega na wyłączeniu dopuszczalności dokonywania w postępowaniu cywilnym tych samych ustaleń, co do których zachodzi związanie. Ustalenia sądu karnego, co do popełnienia przestępstwa wyłączają możliwość dowodzenia okoliczności sprzecznych z tymi, które ustalił sąd karny. Okoliczności te, zatem nie mogą być przedmiotem postępowania dowodowego. Związanie ze swej istoty wyłącza możliwość i potrzebę sprawdzania ustaleń zawartych w sentencji wyroku skazującego. Zasadę odpowiedzialności sprawcy w niniejszej sprawie należy, zatem uznać za przesądzoną.

Odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. w W. wynika natomiast z art. 822 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający lub ubezpieczony.

W rozpoznawanej sprawie odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. w W. za skutki wypadku z dnia 10 lutego 2009 r., w wyniku którego zmarł L. S. nie była sporna, nie kwestionowano jej bowiem ani w postępowaniu likwidacyjnym ani przed sądem. Strona pozwana kwestionowała jednak swoją odpowiedzialność w zakresie wysokości roszczenia powoda o zadośćuczynienie.

Przechodząc już do analizy roszczenia powoda, podstawą zasądzenia, na jego rzecz zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią ojca jest art. 446 § 4 k.c.

Przepis ten stanowi podstawę zasądzenia zadośćuczynienia najbliższemu za śmierć członka rodziny, jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego.

Zadośćuczynienie na tej podstawie może być przyznane jedynie w takich sytuacjach, gdy wystąpiła szkoda niemajątkowa, krzywda. Dla powstania roszczenia o zadośćuczynienie obojętne jest, czy zdarzenie powodujące szkodę niemajątkową także wyrządziło szkodę majątkową. Zadośćuczynienie za krzywdę ma rekompensować szkodę niemajątkową. Istotą szkody niemajątkowej jest naruszenie czysto subiektywnych przeżyć człowieka. Krzywda moralna zaś to pewnego rodzaju uszczerbek dotyczący subiektywnej sfery osobowości człowieka, którą jednak nie są objęte przeżycia poszkodowanego będące refleksem doznanej szkody majątkowej.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie stoi na stanowisku, iż dla zasądzenia zadośćuczynienia z art. 446 § 4 k.c. nie wystarczy śmierć osoby najbliższej, ale powinny zachodzić jeszcze dodatkowe okoliczności, wskazujące na to, że śmierć poszkodowanego stała się dla jego najbliższych źródłem udręczeń moralnych. Wysokości zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową nie da się tak skrupulatnie określić jak przy wynagradzaniu szkody majątkowej. Niemniej jednak kwota zadośćuczynienia winna być tak oznaczona, by uwzględniała panujące stosunki społeczno-ekonomiczne w oparciu o kryteria doświadczenia i kolidujących ze sobą w danej sprawie interesów - bez aspiracji zapłaty jakiejś ceny cierpienia. Wszystko to pozwala stwierdzić, iż kwota zadośćuczynienia powinna być odpowiednia i rekompensować doznaną krzywdę za naruszenie prawa do życia w rodzinie. Przy zasądzeniu zadośćuczynienia z art. 446 § 4 k.c. należy kierować się kryteriami i zasadami wypracowanymi na gruncie art. 445 § 1 k.c.

Powód wykazał, że zmarły L. S. - będący jego ojcem - był dla niego osobą najbliższą i na skutek jego śmierci doznał krzywdy w postaci znacznego cierpienia psychicznego.

W przypadku powoda utrata ojca była dużym szokiem. Było to dla niego zdarzenie nagle, niespodziewane i tragiczne. Traumatyczne doznania spotęgował fakt, iż powód musiał pojawić się na miejscu wypadku, w celu identyfikacji zwłok ojca, co odbywało się na oczach przypadkowych przechodniów. Śmierć L. S. skutkowałą pozbawieniem powoda prawa do życia w rodzinie w rozumieniu dzielenia wspólnych trosk, radości, codziennej wzajemnej pomocy i codziennego przebywania razem, wspólnego planowania i osiągania zamierzonych celów. Taka relacja jest najbliższa, a jej nagła utrata jest najdotkliwszym naruszeniem dobra osobistego. W tym przypadku doszło do zerwania bliskiej relacji. Pomimo upływu kilku lat od śmierci ojca, powód nadal odczuwa jego brak, często chodzi na cmentarz, cierpi na bezsensowność, ucieka myślami do wspomnień o zmarłym. Z powołanych wyżej względów Sąd uznał, iż adekwatną kwotą zadośćuczynienia na rzecz powoda jest kwota 50.000 zł. Kwota ta, w ocenie Sądu, pozwala na zrehabilitowanie powodowi doznanej krzywdy. Powództwo w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu, jako nadmiernie wygórowane a tym samym bezzasadne w świetle obowiązujących kryteriów, które należy brać pod uwagę przy określaniu wysokości należnego zadośćuczynienia. Przypomnieć w tym miejscu należy, że kryteria te mają charakter ocenny i objęte są sferą swobodnej oceny sędziowskiej.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd wziął w szczególności pod uwagę charakter i stopień cierpienia doznanych przez powoda w związku ze śmiercią ojca, przy uwzględnieniu jego sytuacji życiowej, w tym niemożności realizacji zawodowej oraz utraty nie tylko ojca, ale także matki i brata w krótkim okresie poprzedzającym śmierć ojca oraz stopnia bliskości ze zmarłym. Jednocześnie, w ocenie Sądu przyznana kwota zadośćuczynienia stanowi odczuwalną dla powoda wartość ekonomiczną, która pozwoli na złagodzenie doznanej przez niego krzywdy.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie stoi na stanowisku, iż zadośćuczynienie powinno być umiarkowane, przez co należy rozumieć kwotę pieniężną, której wysokość jest utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Od osoby odpowiedzialnej za szkodę poszkodowani, co prawda, winni otrzymać sumę pieniężną, w danych okolicznościach, odpowiednią tak, aby mogli za jej pomocą zatrzeć lub złagodzić poczucie krzywdy i odzyskać równowagę psychiczną. Nie ma natomiast podstaw do uwzględnienia żądania w takiej wysokości, by przyznane kwoty stanowiły ponadto, ze względu na swoją wysokość represję majątkową. W świetle okoliczności niniejszej sprawy, w ocenie Sądu zasądzenie tytułem zadośćuczynienia po stracie ojca wyższej kwoty niż zasądzona stanowiłoby nadmierne wzbogacenie powoda. Więż, jak istniała między powodem a zmarłym wskazuje na rozmiar cierpienia zasługujący na zasądzenie zadośćuczynienia, jakkolwiek nie w wysokości żądanej pozwem.

O odsetkach od zasądzonej tytułem zadośćuczynienia kwoty Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., mając na uwadze żądanie strony powodowej. Za datę wymagalności zasądzonej kwoty Sąd przyjął dzień następny po upływie ostatniego dnia 30-dniowego terminu spełnienia świadczenia przez pozwanego tj. 4 maja 2013 r.

Mając powyższe na uwadze Sąd w punkcie 2 sentencji wyroku oddalił powództwo w pozostałej części.

Mimo tego, iż powód przegrał sprawę w części, Sąd w oparciu o przepis art. 102 k.p.c. oraz art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych odstąpił od obciążania go obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu i nieuiszczonych kosztów sądowych. Powód znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, po śmierci osoby bliskiej, co przekłada się także na jego sytuację zawodową i zarobkową. Obciążanie powoda obowiązkiem zwrotu tychże kosztów byłoby, w ocenie Sądu, sprzeczne z zasadami słuszności.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, przyjmując, iż pozwany przegrał proces w części, Sąd nakazał pobrać od niego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 2.500 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.